

Pericopa VaYeṭe - Rahel și Lea [anul 5782]

Evenimentele povestite în pericopa VaYeṭe sunt foarte cunoscute de poporul evreu. Primul eveniment este legat de Iacov după ce acesta a furat dreptul de întâiul născut și a fost trimis la unchiul lui Lavan ca să-și găsească o soție și să se ascundă de fratele lui geamăn, Esav. Pericopa începe cu visul renumit al scării lui Iacov. În continuare este întâlnirea cu frumoasa Rahel lângă fântână. În momentul în care Iacov o vede pe Rahel, el se îndrăgostește de ea și astfel i se acordă forțe spirituale deosebite cu ajutorul cărora reușește să rostogolească piatra de pe gura fântânii. Iacov se transformă într-o clipă dintr-un păstor nomad lipsit de orice inițiativă într-un bărbat puternic și impozant. El o ajută pe Rahel să adape oile, o sărută, plânge, iar după aceea se prezintă ca Iacov, fiul lui Rebeca. El o cere pe Rahel în căsătorie de la tatăl ei, însă Lavan îl înșală și îl căsătorește cu fiica lui mai mare, Lea în schimb de șapte ani de muncă. După aceea se căsătorește și cu Rahel pentru alți șapte ani de muncă. De la cele patru soții, Lea, Rahel și slujnicele lor Bilha și Zilpa, Iacov are 13 copii. El fuge de Lavan cu toată familia lui și pericopa se termină cu împăcarea celor doi.

„Lavan avea două fiice: numele celei mari era Lea, iar numele celei mici era Rahel. „Ochii Leaei erau blânzi, însă Rahel era frumoasă la statură și frumoasă la vedere” (Geneza 29:16-17). Din acest verset reiese marea diferență între cele două surori. Despre Lea ni se spune că avea „ochi blânzi”. Este greu de înțeles despre ce este vorba. Oare avea ochi frumoși sau mai degrabă ei reflectau bunătatea ei. În comparație cu descrierea frumuseții lui Rahel în continuare, putem deduce că frumusețea nu era caracterul ei cel mai puternic. În Tanach nu găsim multe descrieri ale frumuseții. Când apare așa o descriere copleșitoare ca în versetul nostru, este clar că acest lucru joacă un rol important în continuare. Frumusețea lui Rahel îl îndemnă pe Iacov s-o ceară în căsătorie tocmai pe ea și nu pe sora ei mai mare celibatară, așa cum era obiceiul pe vremea aceea.

În pericopă, Lea pare a fi un personaj marginal. Noi nu citim despre nici un fel de relație între ea și Iacov. Singurul fapt pe care îl cunoaștem despre ea este că are ochii blânzi. În continuare se poate înțelege că partea ei puternică se află în eficacitatea ei de procreare și în eficacitatea ei de maternitate. Aceste caractere erau decisive pentru o femeie în perioada biblică. O femeie stearpă nu folosea la nimic bun pentru un bărbat, iar el după câțiva ani nereușiți, o putea goni și lua o altă femeie. O femeie stearpă coboară rapid pe scările societății jos de tot.

Fertilitatea lui Lea nu era naturală. Hakadoș Baruch Hu intervine în desfășurarea evenimentelor în favoarea Leei: „Domnul a văzut că ea era disprețuită și i-a deschis pântecele. Rahel însă era stearpă” (Geneza 29:31). Domnul îi face lui Lea un *hesed*, o grație și îi schimbă poziția ei socială și familiară datorită fertilității ei. Rahel, privind această fertilitate, se plânge lui Iacov că ei nu au copii, ba chiar amenință cu moartea. Ea îi spune: „Dă-mi fii, iar de nu, mor!” (Geneza 30:1). El îi răspunde cu nonșalanță fără să-și asume nici o responsabilitate: „Oare sunt eu în locul lui Adonai, care a oprit la tine rodul pânteceleui?” (Geneza 30:2) lăsând-o singură cu sentimentele ei. Lui nu-i lipsește nimic: are o soție pe care o iubește și cu care poate fi în fiecare noapte și mai are o a doua soție fertilă care îi naște băieți. El nu trebuie să aleagă una dintre ele, fiindcă are tot ce-și poate dori: este bogat, are o familie mare și frumoasă.

Noi putem privi aceste evenimente și acest comportament și prin altă prismă, privind viața lor din punct de vedere istoric. Când soția lui iubită moare pe drum spre casă după ce îi naște un al doilea fiu, el o înmormântează acolo pe loc, lângă Bet Lehem, singură și nu în mormântul familiei din Hevron pe care îl cumpărase bunicul, Avraham și unde se află bunicii și părinții. Pe de altă parte, pe Lea care era mai puțin iubită o înmormântează la mormântul familiei, iar el va fi înmormântat lângă ea. Cu toate acestea, Rahel este cea socotită de popor ca mama poporului până astăzi. Profetul Ieremia spune: „Un glas s-a auzit în Rama, jale și plângeri amare. Rahel, plângându-și fiii, refuză să fie consolată pentru fiii ei, pentru că nu mai sunt” (Ieremia 31:15).

Rahel, singura dintre patriarhi care nu este înmormântată la mormântul familiei din Hevron, a devenit simbolul mamei poporului evreu, numită Rahel *imenu* (mama noastră). Când ea își plânge fiii – poporul, Hakadoș Baruch Hu o consolează: „[Oprește-ți glasul de la plâns și ochii de la lacrimi, pentru că este o răsplată pentru lucrarea ta și ei se vor întoarce din țara vrăjmașului. Și este speranță pentru viitorul tău și fiii tăi se vor întoarce în ținuturile lor](#)” (Ieremia 31:16-17).